

Idéburen stadsförbättring - tillämpning av riktlinjer

Bakgrund

I kommunfullmäktiges budget för 2013 gavs kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur idéburen stadsförbättring ska kunna genomföras i stadens nämnder och styrelser.

Stadsledningskontoret har kartlagt vad idéburen stadsförbättring är och vilka exempel som finns i både Stockholm och andra städer i världen. Det förslag till riktlinjer som därefter togs fram, antogs av kommunfullmäktige i mars 2014.

Riktlinjerna

Målet med idéburen stadsförbättring är använda stadsrummet mer genom att staden öppnar upp förbisedda delar av stadsmiljön och tomma lokaler för utvecklingsprojekt eller tillfällig användning i begränsad skala. Riktlinjerna gäller alla stadens nämnder och styrelser.

Befintliga och nya kommunikationskanaler ska användas för att uppmuntra stockholmarna att komma med förslag. Idéer som kommer upp ska formas till egna projekt inom ramen för idéburen stadsförbättring. De ska genomföras inom ansvarig nämnds ordinarie budget.

Förslagen ska vara nydanande och bidra till ökad trygghet, försköning eller göra staden mer upplevelserik eller skapa nya mötesplatser. De ska vara avgränsade i tid och budget. Varje nämnd ska utforma egna rutiner för hanteringen av förslagen.

Tillämpning av riktlinjerna

Förvaltningen är positiv till att stockholmarna får möjlighet till mer inflytande över hur staden kan utvecklas och förbättras. När det gäller idéburen stadsförbättring berörs stadsdelsnämnden främst av förslag som handlar om park- och naturmark. Idéer som omfattar annan mark eller tomma lokaler kommer förvaltningen att hantera som idag, genom att hänvisa till berörd förvaltning eller bolag.

Förvaltningen har efterlyst en beskrivning av skillnaden mellan medborgarnas förslag om idéburen stadsförbättring och dagens möjlighet att lämna medborgarförslag till stadsdelsnämnderna. Skillnaden är att när det gäller projekt inom idéburen stadsförbättring ska förslagsställaren själv medverka till genomförandet. Vid medborgarförslag är medborgaren endast förslagsställare, medan stadsdelsnämnden står för genomförandet. En viktig punkt i riktlinjerna är att staden ska ha en tillåtande och problemlösande attityd. Projekten behöver inte alltid kosta något för staden.

Älvsjö stadsdelsnämnd har fastställt rutiner för medborgarförslag. Förslag om idéburen stadsförbättring kommer i huvudsak att hanteras på samma sätt som medborgarförslag. En viktig skillnad är att förslagsställaren inte behöver bo i stadsdelsområdet. Om förslaget gäller en annan förvaltning eller ett annat bolag kommer förslaget att vidarebefordras dit.

Stadsodling

I riktlinjerna för idéburen stadsförbättring nämns stadsodling som ett exempel. I riktlinjerna saknas dock en definition av begreppet. Utifrån hur begreppet används i andra stadsdelsförvaltningar kommer förvaltningen att använda följande definition. Stadsodling handlar om att gemensamt odla på en plats för att försköna den, skapa gemenskap och en ny mötesplats. Alla är välkomna att delta i odlingen, som inte är privat. På detta sätt skiljer sig stadsodling från stadens fritidsträdgårdar, där varje odlare har sin egen lott och det finns centralt framtagna arrendeavtal som upprättas mellan stadsdelsnämnden och den enskilda odlarföreningen.

När det handlar om stadsodling på park- eller naturmark behöver stadsdelsförvaltningen även upprätta ett brukaravtal med de medborgare som ska genomföra projektet. Om det rör sig om en grupp är det en fördel, men inte ett krav, att gruppen bildar en förening för ändamålet.

Stadsdelsnämnden har tidigare gett förvaltningen i uppdrag att se över vilka platser som kan vara lämpliga för stadsodling. De önskemål som hittills kommit in om odling gäller fyra platser.

Inför upprustningen av Kristallens parklek önskade en grupp föräldrar att det skulle skapas odlingsmöjligheter i parkleken. Upprustningen pågår nu och till nästa säsong kommer det att finnas odlingslådor och trädgårdsland i parken.

Därefter har det kommit in ett medborgarförslag om att utöka antalet odlingslotter i Viktoriaparken. Stadsdelsnämnden har ställt sig positiv till förslaget och har även sökt medel i tertialrapport 2 för att genomföra det. Om medel anslås kan de nya odlingsytorna stå klara till nästa sommar.

Centerpartiet i stadsdelsnämnden har fört fram ett förslag om att skapa odlingsmöjligheter på Sjöängen. Centerpartiet har också planterat blommor på en mindre yta på Sjöängen. Om förvaltningen får ytterligare förfrågningar om odling på Sjöängen kommer möjligheterna att utredas. Det finns dock idag inte något vatten framdraget till platsen.

I Långbro park har en boende lämnat ett muntligt önskemål om att en mötesplats med bänkar och odlingslådor skapas på parkmark eftersom bostadsrättsföreningen endast har en liten gård och den domineras av en lekplats. Förvaltningen utreder möjligheten.

En annan plats som kan lämpa sig för stadsodling är Prästgårdsparken. Där finns en vattenpost samt odlingslådor, som tidigare nyttjades av Solberga vård- och omsorgsboende. Sedan några år tillbaka används inte odlingslådorna och det finns nu möjlighet för andra att odla där.

Brukaravtal

Som nämnts så kommer förvaltningen att teckna brukaravtal med de medborgare som önskar odla på parkmark. Förvaltningen har sedan tidigare flera brukaravtal med medborgare som gäller annat än odling. De flesta handlar om skötsel av en mindre yta natur- eller parkmark i närheten av bostaden. Nyligen har även ett brukaravtal tecknats med en boende i Långbro park, som önskar sköta flaggningen på flaggstången som står på parkmark där.

Förvaltningen anser att brukaravtal är ett bra sätt att fånga upp det engagemang som många älvsjöbor känner för sin närmiljö. Nyligen har förvaltningen informerat i månadsannonsen i lokaltidningen om denna möjlighet, och en ny folder har tagits fram med rubriken *Adoptera ett grönområde*.

Finansiering

Enligt riktlinjerna ska projekten finansieras inom berörd nämnds ordinarie budget. Älvsjö stadsdelsnämnd har inom stadsmiljö en driftbudget och en investeringsbudget. Inom investeringsbudgeten finns oftast möjlighet att göra omprioriteringar för att få plats med nya projekt, som inte är så omfattande. Inom driftbudgeten finns

mindre möjligheter att finansiera projekt då den till största delen är uppbuden av avtal med driftentreprenören.

När det finns särskilda medel att söka och nämnden har något förslag som passar in på kriterierna, så görs en ansökan. Likaså om något projekt kan inrymmas inom en pågående eller planerad parkupprustning, där nämnden årligen söker särskilda parkinvesteringsmedel. Vid exploatering på park- eller naturmark finns också grönkompensationsmedel avsatta inom exploateringskontoret, som skulle kunna användas för något projekt inom idéburen stadsförbättring.

Information

Förvaltningen har avvaktat stadens centrala information till allmänheten om möjligheten att lämna förslag till idéburen stadsförbättring. Då någon sådan ännu inte har kommit har förvaltningen själv publicerat en uppmaning i stadsdelsnämndens månadsannons i lokaltidningen i september. Förvaltningen planerar även att skriva om det på stockholm.se, på intranätet, samt informera förvaltningens chefer om vad idéburen stadsförbättring är och hur förslag ska tas emot.

Bilaga

Riktlinjer för idéburen stadsförbättring.